

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Cornelii Hazart Societatis Iesv Theologi Discursus Morales In Selectiora Loca Genesis, Exodi, Levitici, Numerorum

Hazart, Cornelius

Antverpiæ, 1688

Discursus XXVII. Iacob præ Senio lecto decumbit, & mandata dat filio suo Ioseph.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52700)

DISCURSUS XXVII.

Jacob præ Senio lecto decumbit, & mandata dat filio suo Ioseph.

JAm septemdecim annis habitaverat *Jacob* in *Aegypto*, videratque gentem suam per filios suos, & filios filiorum aliquot centenis nepotibus multiplicatam, quando annis ac meritis gravis coactus præ *senio* decumbere lecto, vocavit, inquit *Scriptura*, *filium suum Ioseph*, & dixit ad eum: *Si inveni gratiam in conspectu tuo, pone manum tuam sub femore meo, & facies mihi misericordiam, & veritatem, ut non sepelias me in Aegypto; sed dormiam cum patribus meis, & auferas me de terra hac, condasque in sepulchro majorum meorum: Cui respondit Ioseph: Ego faciam quod iussisti: Et ille: Iura ergo, inquit, mihi: Quo parante, adoravit Israël Deum, conversus ad lectuli caput.*

Mors præveniendi debita dispositionibus.

1. Hic notandum, quod *Jacob*, cum cerneret appropinquare diem mortis suæ, ut ait *Scriptura*, nondum æger, inceperit disponere animæ ac domus suæ. Magnum exemplum, pro illis patribus familias, qui dum adhuc sani sunt, negligunt condere testamentum, debita solvere, ordinare familiam, disponere de rebus ad illam pertinentibus, legata instituere, eleemosynas facere: Differo, inquit, hæc omnia ad mortis diem: Itane vero? tu ad illam horam differs, quæ inprimis tam est incerta ut nescias an mors te sit obruturam tam subito ut nec quadrantem horæ pro te sis habiturus? ad illam horam, cum jacebis inter mille angustias, cruciatus, & dolores propter lacrymas uxoris, filiorumque tuorum plorantium ac lamentantium? ad illam horam tam terribilem, quam multi jam nunc horrent cum tantum de illa cogitant?

Quid diceret, si alicui jam periculosum prælium aggressuro suaderet amicus, ut prius conderet testamentum suum, & ille responderet, se id facturum dum undique ad tubæ clangorem præliantium fiet concursus, inter medios vulnerantium & vulneratorum clamores, inter strepitus & fragores armorum, inter explosiones bombardarum ac tormentorum? numquid talem insanum diceret & amentem? Hoc tu ipse facis quando testamentum, & familiæ dispositionem vis differre usque ad illam horam, qua tuba illa insonabit auribus tuis, *veni ad iudicium*, qua diabolorum

rum fiet concursus ut contra te pignent & animam tuam occidant, quâ erit strepitus amicorum tuorum intrantium & exeuntium, & fortassis clamores conscientia tua inquietæ, & non bene constitutæ.

Mittebatur quidem à Deo ad regem *Ezechiam*, cum jam æger decumberet, *Isaias* propheta, ut illi diceret: *Dispone domui tue, quia morieris tu.* Sed tantum abest ut luberet *Ezechia* illo tempore hoc facere, ut ubertim inceperit flere, dicit enim scriptura, *conversus Ezechias faciem suam ad parietem, & flevit fletu magno*, quod tam juvenis & in primo flore ætatis deberet mori: Hoc unum illi lubebat, lacrymari, & Deum orare ut vitæ suæ parceret; quas non deposuit apud Deum querelas, quos planctus non edidit ut vitam servaret: Clamabat ad Deum: *Obsecro Domine, memento quæse quomodo ambulaverim coram te in veritate, & in corde perfecto, & quod bonum est in conspectu tuo fecerim.* Hoc non erat disponere domui suæ, sed recensere merita sua, cum deberet deslere peccata sua; quid dicam? *Ezechias* horrebat mortem, optabat diutius vivere, dolebat se tam juvenem mori, hisce cogitationibus tam implicita erat ejus mens ut non posset cogitare de disponendo domui suæ: Si solus horror mortis hoc fecit, quid facient mille aliæ curæ quæ tibi fortasse occurrent in illa hora suprema.

Ergo providendum in tempore, & ne putes negotium istud non esse admodum magni momenti, tanti est (quemadmodum experientia constat) ut is qui in tempore non providet, sæpenumero causa sit, non sine culpa, & læsione conscientia, multarum litium inter propinquos, discordiarum inter sorores & fratres, denique turbationis totius familia: Et estne aliquis qui sic velit mori?

Quid dicam de illis qui totos annos currunt sine confessione, & communionem, & tamen quotidie graviter peccant? quid agis? differo donec res urgebit, & videro me periclitari de vita; spero fore ut Deus mihi tunc sit propitius. Male speras, quia nimium speras, scis enim innumeros tui similes aliquando fuisse, quibus tunc à Deo tempus pœnitendi non fuit concessum, & ut loquitur *Iob*, in puncto descenderunt ad inferos, quia tempus quod illis ad pœnitendum fuerat concessum in vita, neglexerunt, & si forte in morte ostenderunt signa externa doloris, sera pœnitentia, inquit *Augustinus*, raro est vera, pœnitentia autem sera est quæ differtur

differitur ad mortem; Hoc *christus* nos docuit parabolâ decem virginum, quarum quinque erant fatuæ, quæ totam vitam suam exegerant dormiendo ac dormitando, sed ubi ventum est ut ex hac vita discederent, tametsi viderentur velle agere poenitentiam, & lampades suas implere oleo contritionis, serius erat, propterea quando venerunt ad januam cœli, invenerunt illam clausam, vocemque intus audire clamantem. *Nescio vos: Ergo, inquit Christus, vigilate, quia nescitis qua hora Dominus vester venturus sit:* Dispone domui animæ tuæ dum vivis, dum sanus es, nescis enim qua hora mors te occupabit, forte quando minime eris dispositus; & quid tunc erit? tunc tibi eveniet quod te poenitebit in æternum, quia suo tempore non poenitisti in vita. O Insaniam hominum! tu nullas prætermittis occasiones ut tibi bene sit in rebus secularibus, & omnes negligis ne bene sit animæ tuæ dum vivis, & propterea male, dum morieris.

2 In verbis *Iacob* hoc quoque nominatim notandum, quod dicit *Iosepho: Facies mihi misericordiam,* quam misericordiam? ut facias omnia quæ tibi imperabo, & ut certo hoc sciam, jurabis mihi te hoc facturum.

Noverat enim Sanctissimus Patriarcha multorum filiorum ingenia, qui parentibus dum vivunt, & in ipsa etiam morte multa & magna promittunt: Ubi vero oculos claudere parentes, ipsi memoriam claudunt promissis. Quis enim nescit inveniri non paucos, qui, quamvis multorum bonorum hæredes, vel ægerrime fuerunt tot pia legata pro pauperibus, aut templis, aut religiosis, in refrigerium animæ à parente confecta, vel de die in diem differunt ea complere, vel quod pessimum est, etiam interdum in disputationes & litem adducunt? alios qui debita relicta non solvunt, vel adeo tarde, ut creditores non exiguum inde damnum patiantur. Alios denique qui animæ parentum quæ forte jacent in purgatorio, adeo immemores sunt ut vix preces pro illis effundant, aut non curant fieri missas pro dignitate familiæ, tanto parciores erga defunctos parentes, quanto hi liberaliores fuerunt erga filios vivos.

De similibus audio *Davidem* dicentem *Psal. 48. Divites, inquit, morientur, & relinquent alienis divitias suas. Qui sunt isti alieni? si enim heredes sunt, quomodo alieni sunt? & quis tam insanus, qui cum filios habeat hæredes, alienis divitias suas relinquet?* *David* vult

vult dicere, esse aliquos filios qui heredes sunt, & tamen sunt alieni, eos scilicet qui sic se gerunt post mortem parentum ut respectu illorum non filii sed alieni, imo & hostes esse videantur, quando nec memoriam parentum conservant, neque honorant, nec illorum mandata exequuntur, & vix ulla pro illorum anima preces faciunt, quod ipsi alieni sæpè non facerent.

3 Notandum quod *Jacob* mandat *Iosepho*, ut defunctum corpus suum efferat ex *Egypto*, & sepeliat in sepulchro majorum suorum, in terra *Chanaan*, juxta *Abraham* avuum suum, & *Isaac* patrem suum, quorum sepulchra erant in *Hebron*.

Ratio autem propria, & juxta litteram, cur hoc *Jacob* mandarit, hæc videtur fuisse, quam assignat *Chrysostomus Hom. 66. in Gen.* Prævidebat, inquit, *Jacob* futurum ut *Israëlitæ* aliquando ex *Egypto* redirent in terram *Chanaan*, daturumque illis Deum terram promissam, & ut illos animaret ad reditum, voluit in illa terra juxta majores suos sepeliri, ut *Israëlitæ* tanto libentius eo redirent ubi sciebant majores suos esse sepultos.

Altera ratio moralis est, nempe quod sancti, etiam post mortem, horreant corpora sua jacere in societate peccatorum, & sua offensa, offibus illorum misceri; ideo dicebat *Jacob*: *Anferas me de terra hac, ne mortuus jaceam cum idololatriis, & hominibus impiis.* Hinc apparet, inquit *Oleaster*, tam noxia esse malorum consortia, ut justi non solum vivi, sed etiam defuncti cum eis commorari nolint; ubi recte hanc consequentiam facit *Tostatus*: Si justi, etiam mortui horreant societatem malorum tametsi non possint corrumpi, quid facient vivi, quibus vel unicus malus socius sufficit ut penitus corrumpatur? quid facient plures?

Confirmemus hoc ante omnia multis exemplis ex sola Scriptura petitis. Habitabat Patriarcha *Loth Sodomæ* inter nequissimos & impurissimos cives; quantum periculi adiit! Jam civitas, propter scelera, igne & sulphure erat comburenda de cælo. Veniunt missi à Deo angeli *Sodomam*, ut hoc *Lotho* denuntiarent: *Delebimus, inquit, locum istum, Surge ergo, & tolle uxorem tuam, & duas filias quas habes, & proripe te statim ex civitate.*

Sed ille non admodum festinabat. Ergone vir tam justus cunctatur egredi è medio scelerum? cunctatur, nescio quo modo id acciderit, accidit tamen: Etiam pudicis lubet *Sodomis* habitare urbe omnium impurissima. Odit *Loth* flagitium, & tamen à flagitiosis abduci

Societas
male
damna.

abduci non potest. Sic fit paulatim ut improbitatis confortium, etiam probis grave non sit. Imo necesse fuit ut angeli non tantum ipsius manum, sed etiam uxoris, duarumque filiarum apprehenderent ut eos quasi vi à civitate extraherent.

Viderat *Sara Abrahami* uxor ludentem filium suum *Isaac*, cum *ismaële*, ancillæ suæ filio malè morigerato, verita ne *Isaac* ab illo corrumpere, & ancillam, & filium ejus, ejecit è domo.

Familiaris erat *Amnon Davidis* filius adhuc juvenis, *Ionadabo* viro non admodum Deum timente, qui illum artem docuit quæ forem propriam ad secum peccandum alliceret.

Core, *Dathan*, & *Abiron* erant pessimi homines; Ideo *Moyfes*, non reliqui *Israëlis* ab illis seducerentur, clamabat. *Recedite à tabernaculis hominum impiorum, & nolite tangere quæ ad eos pertinent, ne involvamini in peccatis eorum.*

Quid plura? Tam animosus fuerat *Petrus* Apostolus in cœna, ut diceret *Christo*: *Etiamsi oportuerit me mori tecum, parvus sum & in mortem ire.* Sic loquebatur cum esset in consortio *Christi*. Paulo post, quasi in alium hominem mutatus, audio illum dicentem: *Non novi hominem*, audio illum jurantem & pejerantem, sed tunc erat in aula *Cayphe*, & sedebat in medio aliquot nebulonum. Quare appositè inquit *Paschasius Abbas in Cap. 26 Matth.* Considerandum est ubi neget *Petrus*, non in monte, ubi fuit cum Domino; non in templo, non in domo sua, non in Cœna, ubi erat cum Apostolis, sed in prætorio *Judeorum*; sic repente mutatur in alium hominem, quando conversatur cum improbis sociis: Sicut speculum tersum vel solo halitu inficitur, ita probus homo solâ improbi vicinia inquinatur. Sufficit, inquit *Scriptura Eccles. Cap. 13* vel picum tetigisse ut inquineris, tam contagiosa sunt mala exempla, & mali mores.

Unus *Judas* pessimus homo suo malo exemplo seducere potuit etiam reliquos Apostolos, viros alioquin bonos: Cum enim videret *Magdalenam* jacentem ad pedes *Christi*, illosque balsamo pretioso ungentem: *Ad quid*, inquit, *perdito hæc? quare hoc unguentum non vaniit trecentis denariis, & datum est egenis?* solus *Judas* murmurabat, inquit *Ioannes*: *Matthæus* vero dicit omnes discipulos murmurasse iisdem verbis quibus murmuraverat *Judas*.

Judas suo malo exemplo præiverat, mox reliqui illum secuti sunt. Vide quid, etiam in hoc sancto collegio, potuerit unius

unius hominis pravi consortium & exemplum.

Aliud adhuc in *Juda* reflexit *D. Ambrosius* in *Cap. 5 Luca*. Ascenderat *Christus* navim cum suis Apostolis quando orta est magna tempestas, ita ut esset periculum submerfionis; aderat *Judas*, inquit *Ambrosius*, & hæc erat causa periculi: Erat ibi *Simon Petrus*, sed aderat etiam proditor, & quamvis fides *Petri* fundaret naviculam, proditoris tamen perfidia eam turbabat. Tunc addit: Tranquillitas est ubi solus *Petrus* navigat, tempestas ubi *Judas* adjungitur; licet *Petrus* esset firmus suis meritis, perturbatur tamen criminibus *Judæ*; unius igitur delicto, cunctorum merita patiuntur. Tandem concludit *Ambrosius* hoc documento: Caveamus unicum proditorem, ne per unum omnes fluctuemus.

Miramur aliquando adolescentes prius innocentes, subito corruptos, unus improbus socius hoc fecit. Falsus est mihi, inquit quidam Scriptor egregius, adolescens quidam ex illustri familia se corruptum ab uno Ephebo, & instructum ad omnem spurcitiam: Novi, inquit scriptor, novennes ac decennes pueros ab ancillis seductos, in omnem vitam perditissimos extitisse: Numquid in dies qui in inferioribus scholis sub parentum ac Magistrorum disciplina debebant, morum innocentia, ac vitæ probitate conspicui, animum ad Religionem adjecerant, dum in universitatibus pravis sociis se adjungunt, Deo, æternitate, salute posthabitâ, popinas frequentare, ludere, totas noctes potando traducere, & in nuptias incidunt, ac pro dote, dolorem ducere domum, compertum est?

Propterea Deus *Numeror. Cap. 33*. Hoc mandatum dedit *Israëlitis*: Intrans terram *Chanaan*, disperdite cunctos habitatores illius terræ, confringite titulos, statuas comminuite, atque omnia excelsa vastate, mundantes terram. Ubi *Oleaster* recte advertit: Præcepit Deus, perdere titulos. 2. Confringere statuas. 3. Delubra Deorum, sed prius, inquit *Oleaster*, & ante omnia, omnes homines illius terræ occidere: Quare hoc? quia nihil citius, inquit, homines pervertit, quam alter homo.

Concludo cum Philosopho *Seneca Lib. 3. de Ira Cap. 8*. Sumuntur, inquit, à conversationibus mores, & ut quædam in contactos corporis vitia transfiliunt, ita animus mala sua proximo tradit: Impudicorum cætus fortem quoque & siliceum virum emollit. Eadem ex diverso ratio virtutum est, ut omne quod secum habent, mitigent: Nec tam valetudini profuit utilis regio, & salubrius

Z

cælum,

cælum, quam animis parum firmis in turba meliorum versari.

Sic est: Nec enim fallere potest Scriptura, quæ dicit *Ecclesiast. Cap. 13. Qui communicaverit superbo, induit superbiam: Et Prov. Cap. 13. Qui cum sapientibus graditur, sapiens erit, amicus stultorum similis efficietur.* Habet hoc enim rerum natura, ut cum bonus improbo se jungit, non improbus à bono emendetur, sed bonus ab improbo contaminetur, proniores enim sumus ad malum quam bonum; hinc facilius discimus malum quam bonum: Nemo vitiosus qui non aliquod nobis vitium aut commendet, aut imprimat, aut nescientibus affricet: Sunt vitia quæ commendantur exemplo, alia imprimuntur sermone, plurima affricantur conversatione.

Denique hoc unum præ cæteris deploravit *Augustinus* jam senex, quod juvenis malos socios frequentarit, sic enim ait *Lib. 1. Confess. Cap. 3, 9 & 10.* Præceps ibam tanta cæcitate inter coetaneos meos ut me puderet minoris dedecoris quam audiebam eos jactantes flagitia sua, & tanto glorientes magis, quanto magis turpes erant: Libebat malum facere, non solum libidine facti, verum etiam laudis. Quid dignum est vituperatione nisi vitium? ego ne vituperarer, vitiosior fiebam, fingebam me fecisse quod non feceram, ne viderer abjectior quo eram innocentior, & ne vilioce haberer quo eram castior. Ecce cum quibus comitibus iter agebam platearum *Babylonia*, & volutabar in cæno, tanquam in cinnamomo, & unguentis pretiosis.

Ergo dispiciendum est sedulo, præsertim parentibus, cum quibus sociis agant & conversentur filii eorum, ne sero deplorent, quod mature poterant diligentia sua prævenire, & impedire.